

ИНФЛАЦИЯ И ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ ЗА ДЕКЕМВРИ 2023 ГОДИНА

Месечната инфлация е 0.3%, а годишната инфлация е 4.7%. Инфлацията е измерена чрез ИПЦ, като месечната инфлация се отнася за декември 2023 г. спрямо предходния месец, а годишната инфлация е за декември 2023 г. спрямо същия месец на предходната година.

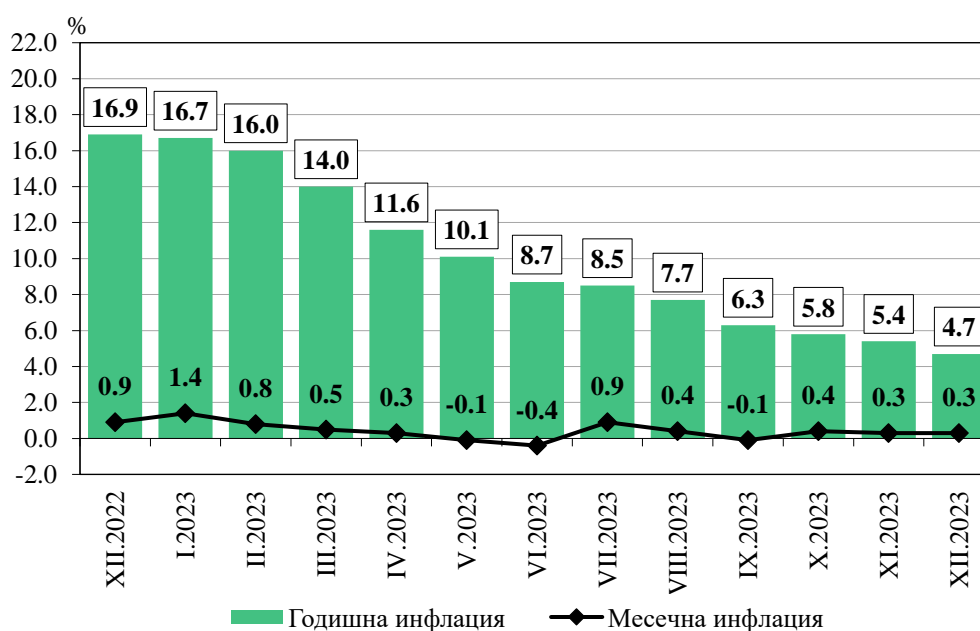
През декември 2023 г. спрямо предходния месец най-голямо е увеличението на цените в групите: развлечения и култура (+2.4%), ресторанти и хотели (+0.7%), разнообразни стоки и услуги (+0.7%) и хранителни продукти и безалкохолни напитки (+0.7%). Намаление е регистрирано в групите: транспорт (-1.5%), облекло и обувки (-0.6%), и съобщения (-0.3%).

Индекс на потребителските цени (ИПЦ)

През декември 2023 г. месечната инфлация е 0.3%, а годишната инфлация за декември 2023 г. спрямо декември 2022 г. е 4.7%¹.

Средногодишната инфлация за периода януари - декември 2023 г. спрямо периода януари - декември 2022 г. е 9.5%.

Фиг. 1. Инфлация, измерена чрез ИПЦ, по месеци

През декември 2023 г. цените на стоките и услугите са се увеличили в следните потребителски групи:

- развлечения и култура - увеличение с 2.4%;
- ресторанти и хотели - увеличение с 0.7%;

¹ Според методологията за индекса на потребителските цени (ИПЦ). За повече информация виж „Методологични бележки“ на стр. 5 и 6 и табл. 1 от Приложението.

- разнообразни стоки и услуги - увеличение с 0.7%;
- хранителни продукти и безалкохолни напитки - увеличение с 0.7%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - увеличение с 0.3%;
- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - увеличение с 0.1%;
- здравеопазване - увеличение с 0.1%.

По-ниски са цените на стоките и услугите в следните потребителски групи:

- транспорт - намаление с 1.5%;
- облекло и обувки - намаление с 0.6%;
- съобщения - намаление с 0.3%.

Без промяна остават цените на стоките и услугите в група „Образование“ и в група „Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома“.

През месеца са се увеличили цените на следните хранителни продукти: краставици - с 12.8%, домати - с 8.6%, зеле - с 6.0%, яйца - с 4.8%, кореноплодни зеленчуци (моркови и червено цвекло) - с 3.7%, оцет - с 2.3%, гъби - с 2.2%, млечни масла - с 1.7%, месо от едър рогат добитък - с 1.6%, шоколад - с 1.6%, вина - с 1.6%, бира - с 1.5%, свинско месо - с 1.4%, кафе - с 1.3%, сирене - с 1.2%, чай - с 1.1%, месо от домашни птици - с 1.0%, извара - с 1.0%, леща - с 0.9%, пипер - с 0.8%, мляно месо (кайма) - с 0.6%, зрял чесън - с 0.6%, сол - с 0.6%, кисели млека - с 0.5%, бял хляб - с 0.4%, пълномаслено прясно мляко - с 0.3%, газирани напитки - с 0.2%, и други.

Намалели са цените на следните хранителни продукти: цитрусови и южни плодове - с 9.5%, листни зеленчуци - с 5.8%, зелен лук, чесън и праз - с 3.1%, макаронени изделия - с 2.2%, маслини - с 1.8%, нискомаслено прясно мляко - с 1.7%, ориз - с 1.3%, олио - с 1.3%, зрял боб - с 1.3%, риба - с 0.9%, ябълки - с 1.1%, ракии - с 1.1%, минерална вода - с 1.0%, сладка, мармалади и мед - с 0.9%, маргарин - с 0.7%, какао - с 0.6%, плодови сокове - с 0.5%, брашно - с 0.3%, малотрайни и трайни колбаси - с по 0.3%, кашкавал - с 0.2%, картофи - с 0.2%, хляб „Добруджа“ - с 0.1%, и други.

В групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано увеличение на цените при: хотели във ваканционни центрове и курорти - с 11.0%, международни полети - с 10.7%, метан за ЛТС - с 6.9%, пакетни услуги за почивка и туристически пътувания в страната - с 5.6%, централно газоснабдяване - с 5.1%, газ пропан-бутан за ЛТС - с 2.5%, пелети - с 2.0%, финансови услуги на банки - с 1.7%, отоплителни уреди - с 1.1%, бръснаро-фризьорски услуги и услуги за поддържане на добър външен вид - с 1.0%, газообразни горива за битови нужди - с 0.9%, пътнически таксата - с 0.8%, климатични инсталации - с 0.5%, продукти за лична хигиена - с 0.5%, прахове за пране и други перилни средства - с 0.4%, цигари - с 0.2%, текущ ремонт и поддържане на жилище - с 0.2%, услуги по обществено хранене - с 0.2%, и други.

При нехранителните стоки и услугите е регистрирано намаление на цените при: дизелово гориво - с 3.8%, бензин А95Н - с 3.6%, автомобилен бензин А100Н - с 3.2%, пакетни далекосъобщителни услуги - с 3.0%, препарати за почистване на съдове - с 3.0%, обувки - с 1.4%, персонални компютри - с 1.0%, мебели - с 0.8%, автомобили - с 0.6%, въглища - с 0.6%, козметични продукти - с 0.5%, дърва за отопление - с 0.4%, перални и съдомиялни машини - с 0.3%, други пощенски услуги (куриерски услуги) - с 0.3%, облекло - с 0.1%, и други.

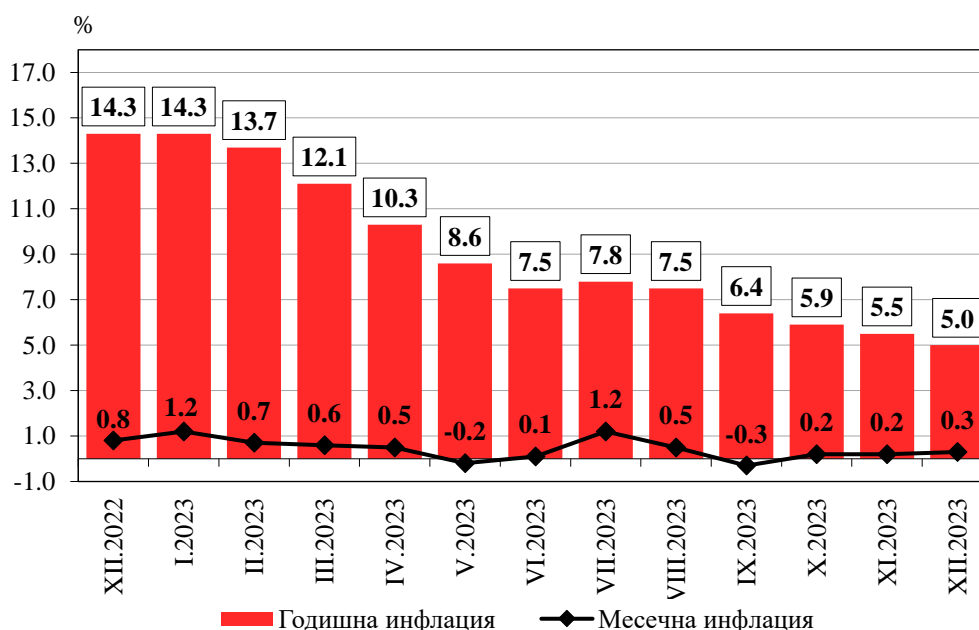
Регистрирано е увеличение на цените на лекарствените продукти с 0.1%, а цените на лекарските и стоматологичните услуги остават на равнището си от предходния месец.

Хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ)

Според ХИПЦ през декември 2023 г. **месечната инфлация** е 0.3%, а **годишната инфлация** за декември 2023 г. спрямо декември 2022 г. е 5.0%¹.

Средногодишната инфлация за периода януари - декември 2023 г. спрямо периода януари - декември 2022 г. е 8.6%.

Фиг. 2. Инфлация, измерена чрез ХИПЦ, по месеци

Според ХИПЦ през декември 2023 г. цените на стоките и услугите са се увеличили в следните потребителски групи:

- ресторанти и хотели - увеличение с 1.7%;
- развлечения и култура - увеличение с 0.8%;
- хранителни продукти и безалкохолни напитки - увеличение с 0.7%;
- разнообразни стоки и услуги - увеличение с 0.6%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - увеличение с 0.4%;
- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - увеличение с 0.2%;
- здравеопазване - увеличение с 0.1%.

Понижили са се цените на стоките и услугите в следните потребителски групи:

- транспорт - намаление с 0.9%;
- облекло и обувки - намаление с 0.5%;

¹ Според методологията за хармонизирания индекс на потребителските цени (ХИПЦ). За повече информация виж „Методологични бележки“ на стр. 5 и 6 и табл. 2 от Приложението.

- съобщения - намаление с 0.3%;
- жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома - намаление с 0.1%.

Без промяна остават цените в група „Образование“.

Индекс на цените за малката кошница (ИЦМК)

Според **индекса на цените за малката кошница** през декември 2023 г. е регистрирано увеличение с 0.2% на месечна база и увеличение с 4.6% от началото на годината¹.

Цените на стоките и услугите от малката кошница за най-нискодоходните 20% от домакинствата са се променили спрямо предходния месец, както следва:

- хранителни продукти - увеличение с 0.5%;
- услуги - увеличение с 0.1%;
- нехранителни стоки - намаление с 0.1%.

¹ За повече информация виж „Методологични бележки“ на стр. 5 и 6 и табл. 3 от Приложението.

Методологични бележки

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. При изчисляването му за 2023 г. за тегла се използват данни за крайните парични потребителски разходи на домакинствата (КППРД) - вътрешна концепция за 2021 г., които са преразгледани и актуализирани, за да бъдат представителни за 2022 г., следвайки методологичните препоръки на Евростат относно конструирането на теглата на ХИПЦ в случай на големи промени на разходите на потребителите¹.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 г. беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година. Динамичните редове са преизчислени при новата базисна година и са публикувани на сайта на НСИ (www.nsi.bg).

Индексът на цените за малката кошница е измерител на средното относително изменение на цените на 100 социалнополезни и жизненонеобходими стоки и услуги. Теглата за изчисляване на този индекс представляват относителните дялове на паричните разходи на най-нискодоходните 20% от домакинствата. Източник на информацията за теглата е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. Този индекс в година t се изчислява с тегла от година $t - 1$.

Верижните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо предходния месец. Верижните индекси на потребителските цени са измерители на **месечната инфлация**.

12-месечните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо същия месец на предходната година. 12-месечните индекси на потребителските цени са измерители на **годишната инфлация**.

¹ Guidance on the compilation of HICP weights in case of large changes in consumer expenditures, Eurostat, Directorate C, Macroeconomic statistics, 3.02.2020:

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/10693286/Guidance-on-the-Compilation-of-HICP-weights-in-case-of-large-changes-in-consumer-expenditures.pdf>.

Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината измерват изменението на цените през текущия месец спрямо декември на предходната година. Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината са измерители на **натрупаната инфлация от началото на годината**. През декември всяка година 12-месечният индекс и индексът с натрупване от началото на годината са равни.

Средногодишните индекси на потребителските цени измерват средното изменение на цените за дванадесетте месеца на текущата година спрямо средното изменение на цените за дванадесетте месеца на предходната година. Средногодишните индекси на потребителските цени са измерители на **средногодишната инфлация**.

Статистическа област: Инфлация и индекси на потребителските цени:

[Инфлация и индекси на потребителските цени | Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#)

ИС ИНФОСТАТ: Потребителски цени:

https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=68

Метаданни и методология:

[Индекси на потребителските цени \(ИПЦ\) | Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#)

Калкулатори на инфлацията:

[Калкулатори на инфлацията | Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#)

Приложение

Таблица 1

Индекси на потребителските цени за декември 2023 година

(Проценти)

Потребителски групи	Тегла	ХП.2023	
		ноември 2023 = 100	декември 2022 = 100
00 Общ ИПЦ	100.000	100.3	104.7
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	31.198	100.7	105.6
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	4.615	100.3	106.3
03 Облекло и обувки	3.996	99.4	103.1
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	17.219	100.1	100.5
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома	5.381	100.0	105.1
06 Здравеопазване	8.120	100.1	108.1
07 Транспорт	9.544	98.5	103.3
08 Съобщения	5.107	99.7	102.7
09 Развлечения и култура	5.069	102.4	103.3
10 Образование	0.330	100.0	108.2
11 Ресторанти и хотели	4.764	100.7	109.5
12 Разнообразни стоки и услуги	4.656	100.7	108.8
Хранителни стоки	32.435	100.7	105.7
Нехранителни стоки	36.889	99.5	103.1
Обществено хранене	4.284	100.2	109.4
Услуги	26.393	100.8	104.9

Таблица 2

**Хармонизирани индекси на потребителските цени за декември 2023
година**

Потребителски групи	Тегла	ХИ.2023		
		2015 = 100	ноември 2023 = 100	декември 2022 = 100
	‰	%		
00 Общ ХИИЦ	1000.000	136.16	100.3	105.0
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	238.994	167.32	100.7	105.9
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	51.169	125.02	100.4	106.4
03 Облекло и обувки	35.637	110.39	99.5	103.1
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	115.668	148.12	100.2	101.7
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома	61.905	125.84	99.9	104.5
06 Здравеопазване	83.555	123.98	100.1	108.0
07 Транспорт	134.623	120.57	99.1	103.0
08 Съобщения	50.200	93.97	99.7	102.7
09 Развлечения и култура	79.503	122.57	100.8	102.8
10 Образование	17.724	149.94	100.0	107.6
11 Ресторанти и хотели	71.010	160.06	101.7	109.7
12 Разнообразни стоки и услуги	60.012	139.08	100.6	107.1

Таблица 3

**Верижни индекси на цените за малката кошница
от 100 социалнополезни и жизненонеобходими
стоки и услуги на най-нискодоходните 20% от
домакинствата за декември 2023 година**

Потребителски групи	Тегла	(Проценти)
		ХИ.2023 ноември 2023 = 100
Общ ИЦМК	100.000	100.2
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	49.304	100.5
Облекло и обувки	4.182	99.3
Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	26.367	100.0
Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома	2.488	98.8
Здравеопазване	11.196	100.1
Транспорт	1.158	100.0
Съобщения	0.089	100.0
Развлечения и култура	0.551	100.0
Разнообразни стоки и услуги	4.665	100.7
Хранителни стоки	49.304	100.5
Нехранителни стоки	30.412	99.9
Услуги	20.284	100.1